

[Clausager.]

kunde let have gjort mere Skade end Gavn. Det kunde let have oversteget Samfundets Kræfter og let have kommet til at gøre virkelig Skade.

Jeg vil gerne lige ganske kort se paa, hvad der skete, den Gang da Kronen gik, jeg havde nær sagt „røg“, i Pari, for det var næsten det, den gjorde, og sammenlignede de to Aar, 1925 og 1926. Thi det alvorlige, der skete samfundsøkonomisk og nationaløkonomisk, var det, at til Trods for, at vi i 1926 udførte lige saa mange Varer som i 1925 og mindst lige saa gode Varer som i 1925, fik vi mellem 400 og 500 Mill. Kr. mindre hjem som Følge af Kronestigningen. Priserne i Udlandet faldt maaske ikke, det husker jeg ikke saa nøje, snart faldt de lidt, snart steg de lidt, det var omtrent Hip som Hap. Priserne faldt egentlig ikke, men de Sterling og Dollars og Mark, som vi fik for vore Varer, bragte færre Kroner hjem. Der kom mellem 400 og 500 Mill. Kr. mindre hjem; noget saadant er en alvorlig Sag, ikke mindst for Landbruget, da Landbruget eksporterer den største Part af sin Produktion, medens derimod Industrien afsætter den største Part af sin Produktion herhjemme. Derfor var Situationen værre for Landbruget end for Industrien. Der kom mellem 400 og 500 Mill. Kr. mindre hjem, og da den samlede Eksport hovedsagelig er Landbrugsvarer — Landbrugets Eksport andrager vel omkring 80—85 pCt. af hele Landets Eksport —, begriber man, at dansk Landbrug havde en langt mindre Pengesum at arbejde med, at leve for, at bruge til at købe ind for, og hvad der nu kunde være Tale om. Prisen gaar ned af sig selv. Det er ikke saadan, som vi ofte har set det fremhævet i „Social-Demokraten“, at Landmændene ved ingen Maade med, hvad de forlanger for deres Varer. Det har for Resten ikke staaet der i de senere Aar; jeg skal være ærlig og indrømme det, det har ikke staaet der, siden vi fik det første socialdemokratiske Ministerium. Tidligere hed det, naar Smørret steg, at det var ubegribeligt, hvad Landmændene kunde finde paa at tage for deres Varer, det var Følgen af at have et saa forfærdeligt Venstreministerium, for det lod dem tage, hvad de vilde. Nej, Landbrugets Priser er afhængige af Markedsprisen. Vi er jo ikke en Smule bedre

end, at vi tager, hvad vi kan faa, det vil jeg indrømme, men der er dog Grænser; det afhænger af Markedet ude og af, hvor meget man sælger. De fleste af vore Varer er af en saadan Karakter, at de skal sælges forholdsvis hurtigt til den Pris, vi kan faa. Det har til Følge, at vi kan holde Markedet, men vi kan tidt ikke holde Prisen. Naar der er Overflod af Varer og daarlig Efterspørgsel, falder Prisen ned til det Punkt, hvor Varerne kan afsættes.

Det er altsaa et Særkende for dansk Handel med Udlandet, at vi holder i Regelen Markedet, men Priserne er vi ikke Herter over. Har vi en Gang strammet Priserne for haardt — vi har jo nogen Andel i Ansættelsen af dem —, hævner det sig ved mindre Efterspørgsel næste Uge, og saa gaar de straks ned, og vi er kureret for at forlange mere, end Markedet kan byde os. Det har vi lært tidt nok. Som sagt, vi giver efter med Priserne, naar vi ikke kan faa dem, og vi holder Markedet.

Da Landbruget producerer Varer, som maa afsættes straks, og er et saadant Erhverv, at det heller ikke kan stilles i Bero, er det derfor ude over det, at der paa Grund af daarlige Priser kan blive Arbejdsløshed, blive Stilstand i Faget, det maa gaa sin Gang, og det gaar endda ofte stærkere — hvad der kan se underligt ud for Folk ude fra —, fordi man maa søge at klare sig paa den Maade. Der er derfor ikke saa megen Arbejdsløshed i Landbruget som i visse Fag.

Det har forledt Folk til at sige: Det er vist ikke saa galt der som andre Steder, men det er, fordi de ikke kender Forholdene til Bunds, at de siger saadan, det kan være lige saa pinefuldt og smertefuldt i Landbruget, selv om der ingen Arbejdsløshed er. Man søger at tilpasse sig til de ændrede Priser, saaledes som man ogsaa i 1926 søgte at tilpasse sig til det nye Prisniveau.

En Ting hjælper os jo betydeligt her i Landet, at dansk Landbrug er saadan indrettet, at vi ikke nøjes med at producere ved egne Kræfter, om jeg maa bruge det Udtryk, ikke nøjes med at lave det om i Eksportvarer, som vi frembringer paa vore Marker, vi køber ind rundt omkring i hele Verden baade den ene og den anden Slags Raastof, som vi omsætter og forædler, saaledes at vi kan eksportere saa meget mere. Sam-